

Elżbieta Jeżewska

Japonki w Tokio

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 25, 345-346

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

den Sammlungen des Nationalmuseums Kielce [Katalog wystawy w Ośrodku Kultury Polskiej w Berlinie, NRD]. Oprac. B. Modrzejewska, Berlin 1979, kat. 4; *Polish Landscape and Genre Painting from the 19th and 20th Centuries* [Katalog wystawy w Pinakotece Narodowej w Atenach]. Oprac. B. Modrzejewska, A. Oborny, Ateny 1979, kat. 23, il. 13; *Polska krajina od poloviny 19 století do roku 1939* [Katalog wystawy Muzeum Narodowego w Kielcach]. Oprac.: B. Modrzejewska, A. Oborny, Praha 1981, s. 58 kat. 19, il. s. 60; J. Kuczyński, A. Oborny, *Pałac w Kielcach. Przewodnik* [po Muzeum Narodowym w Kielcach], s. 81, il.

JAPONKI W TOKIO

Karol Józef Frycz (1877-1963)
Japonki w Tokio, 1919-1921
Olej / płótno, 64,5x83,8 cm
MNKi/M/379

Motyw dalekowschodni prezentowany w tej scenie rodzajowej wiąże się z polską historią i kulturą. Jego autor Karol J. Frycz wiódł barwne, a zarazem pracowite życie. Urodzony w rodzinie ziemiańskiej w miejscowości Cieszkowy, młodość

Il. 4. *Japonki w Tokio*

spędził w gimnazjum krakowskim, potem uczył się w Bochni. Studia rozpoczął na Politechnice w Monachium, lecz wrócił do Krakowa, aby studiować sztukę w Szkole Sztuk Pięknych. Był uczniem Józefa Unierzyskiego i Leona Wyczółkowskiego. Zafascynowała go plastyka związana z teatrem, dlatego na dwa lata pojechał do Kunstgewerbeschule w Wiedniu (1902-1904), po czym w Krakowie pracował do około 1912 roku. Poznał krakowskie środowisko artystyczne Młodej Polski w czasach fascynacji „skarbami” przywiezionymi przez Feliksa Jasińskiego zw. „Mangghą”, tj. sztuką dalekowschodnią, szczególnie kolekcją grafik japońskich. Wspomnieć trzeba, że europejscy artyści od XVIII w. podziwiali japońskie grafiki sprowadzane z porcelaną, jedwabiem i in. luksusowymi wyrobami do Europy zachodniej, ale dopiero w 2. poł. XIX wieku moderniści, zwłaszcza francuscy, zaczęli adaptować rozwiązania kompozycyjne zastosowane w japońskich, „papierowych” dziełach. Tym tendencjom uległo wielu wybitnych twórców na czele ze Stanisławem Wyspiańskim i Leonem Wyczółkowskim.

Daleki Wschód w życiu Frycza pojawił się także dosłownie. Artysta włączony do poselstwa odrodzonego państwa polskiego działającego w latach 1919-1921 na linii: Syberia – Chiny – Japonia i kraje sąsiednie, wykładał na uczelniach w Tokio, Kioto i Osace. Jako artysta chłonał twórczo klimat „tamtego świata”, czego dowodem jest prezentowany obraz. Frycz w Polsce po 1921 roku dzielił czas między wyższe uczelnie artystyczne Krakowa i Warszawy ucząc malarstwa i kostiumologii, oraz między teatry (scenograf warszawskiego Teatru Narodowego, krakowskiego Teatru im. J. Słowackiego i in.). Czas okupacji spędził w Muzeum Czapskich w Krakowie.

Obraz *Japonki w Tokio*, eksponowany w stałej *Galerii malarstwa polskiego i europejskiego rzemiosła artystycznego*, był również na pokazach twórczości Frycza w Krakowie (TPSP 1993), Warszawie, Sandomierzu i Gdańsku (2008-2009) oraz na zbiorowej ekspozycji dzieł polskich modernistów inspirowanych się sztuką Japonii – w Kielcach i Krakowie (1981). Publikowany z okazji nabycia do muzeum, w katalogach powyższych wystaw i monografiach artysty.

Elżbieta Jeżewska

LITERATURA:

- A. Oborny, *Kronika muzealna* 1975, w: Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach, 10: 1975, s. 553; Z. Alberowa, Ł. Kossowski, *Inspiracje sztuką Japonii* [...]. Katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Kielcach i Muzeum Narodowym w Krakowie, 1981, kat. 94, il. 5; L. Kuchtówna, *Karol Frycz*, Warszawa 2004, s. 198 il. 73; *Kameleonowy Karol Frycz*. [Katalog wystawy w Muzeum Teatralnym w Warszawie]. Oprac. M. Chudzikowska i in., Warszawa 2008, kat. 218, il. s. 84